İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Bölüm Adı

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Dersin Adı

Halk Sağlığı Hemşireliği HEY- 442

Dersin Haftası: 10**. Hafta**

Dersin Öğr. Gör. Adı: **Öğr. Gör. A. Mücella SOYDAN**

E-Posta:
amsoydan@gelisim.edu.tr
Telefon: 212 422 70 00 D: 400

DERS BİLGİLERİ

Ders Günü ve Saati	22 Nisan 2022 Cuma 09:00-12:10
Dersin Kredisi	8 Kredi
GBS Linki	https://gbs.gelisim.edu.tr/ders-detay-5-51-13325-1
Görüşme Gün ve Saatleri	22 Nisan 2022 Cuma– 13:00 -14:00
Dersin Öğretim Üyesinin Konumu	B Blok SBYO 27/A

Geçen Ders Hakkında

8. Evde Bakım Hemşireliği

«Sağlık bakımı ve destekleyici bakımı sağlamak üzere sağlık profesyonelleri ve yardımcıları tarafından sunulan bir hizmettir.»

Amaç; Uzun süreli bakım gereksinimi olan bireylere ve ailelere

- günlük yaşam şartlarını en az etkileyerek maksimum tedaviye ulaşma yolu ile
- hastalık ve yetersizliğin etkilerini en aza indirerek

yaşam kalitelerini yükseltmektir. Hasta ve aile bu amaç doğrultusunda; sağlığını ve bağımsızlığını kazanması için eğitilmelidir.

Geçen Ders Hakkında

Ziyaretçi hemşirelerin önemli temsilcisi Florance Nightingale (1820-1910)'dir.
1864 yılında Evde Bakım Sistemini Kurmuştur.

1983'de
Michigan Üniversitesinde
evde bakım hemşireliği
yüksek lisans programı başlatılmıştır.

Geçen Ders Hakkında

Hekim, evde bakım hizmetlerinin **yasal sorumlu**sudur.

Evde bakım hemşiresi hastanın sağlıkla ilgili olumlu davranışlar göstermesine yönelik çalıştığı için, daha çok «kolaylaştırıcı (facilitator) görev yapan kişi» olarak tanımlanmaktadır.

Evde bakımın olumlu ve olumsuz yönleri göz önünde bulundurulmalıdır

Geçen Ders Hakkında

Sağlık Mevzuatında Evde Bakım Hizmetleri, Evde Bakım Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

1. Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik Resmi Gazete Tarihi: 10.03**. 2005** Resmi Gazete Sayı : 25751

2. Sağlık Bakanlığı ve Bağli Kuruluşlari Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik Resmi Gazete Tarihi: 27 Şubat **2015** Cuma Resmî Gazete Sayı : 29280

3. Evde Bakım Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları 8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, Resmî Gazete Sayı : 27515

Geçen Ders Hakkında

*İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarih ve 217 A(III) sayılı Kararıyla ilan edilmiştir.

*Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır(Madde 25-1).

* 6-12 Eylül 1978 tarihleri arasında, Kazakistan'ın Alma-Ata kentinde, Temel Sağlık Hizmetleri Uluslararası Konferansı düzenlenmiştir. İlkesi: 2000 yılında herkese sağlık.

*Sağlık hakkı; kişinin toplumdan, devletten, sağlığının korunmasını, gerektiğinde tedavi edilmesini, iyileştirilmesini isteyebilmesi ve sağlığını sürekli geliştirebilmesi için toplumun sağladığı olanaklardan yararlanabilmesidir.

* Hasta Sorumluluğu hastanın bir sağlık kuruluşuna başvurmadan ve başvurduktan sonraki süreçte yerine getirmesi gereken ödev ve yükümlülüklerdir.

Geçen Ders Hakkında

Hemşireler İçin Etik Sorunları Tanılama Çerçevesi dört aşamadan oluşur: Tanılama,Planlama,Uygulama, Değerlendirme

<u>Evde Bakım Etiği Sorunu:</u> Hasta yakınlarının özerkliğine hastanın özerkliğine gösterilenden daha fazla saygı gösterilmesi; tıbbi süreçlerin onların istekleri doğrultusunda yürütülmesi.

<u>Geriatri-Gerontoloji Etiği Sorunu:</u> Anlamayacakları varsayılarak yaşlı hastalara durumları hakkında tam ve ayrıntılı bilgi verilmemesi.

Geçen Ders Hakkında

Yaşlılarda İhmal ve İstismar

1. Fiziksel İstismar
2. Psikolojik ve Duygusal İstismar
3. Ekonomik İstismar
4. Cinsel İstismar
5. Bakım verici İhmali
6. Yaşlının Kendini İhmali

Geçen Ders Hakkında

Bakım yükü; bakım veren kişinin üstlendiği bakımın ortaya çıkardığı olumsuz objektif ve sübjektif sonuçlardır.

Bunlar:
Psikolojik sıkıntı,
Fiziksel sağlık problemleri,
Aile ilişkilerinin bozulması,
Kontrolün elinde olmadığı duygusu vb. gibi sayılabilir.

Geçen Ders Hakkında

Kalp Yetersizliğinin İlerlediğini Gösteren Herhangi Bir Şikayeti Olursa;

- Günde 1-2 kg, haftada 3-5 kg almışsa,
- Nefes darlığı artmışsa, özellikle uykudan uyandıran ve yataktan kaldıran nefes darlığı varsa,
- Bacaklarda veya ayak bileklerinde şişlikler olmuşsa,
- Öksürükte sürekli artış varsa,
- Günlük rutin işlerini yaparken bile kolayca yoruluyorsa,
- Nabzı ile ilgili düzensizlikler hissetmişse ya da çarpıntısı varsa,
- Kullandığı ilaçlarla ilgili herhangi bir yan etki ortaya çıkmışsa

hemen hekimine/hemşiresine haber vermesi söylenir.

Geçen Ders Hakkında

Enerjiyi Koruma Prensipleri:

1. Mümkün olan aktiviteleri oturarak yapmak
2. Düzgün ve yavaş hareket etme alışkanlığı kazanmak(davranış haline getirmek)
3. Her bir aktivite için en iyi zaman planı yapmak
4. Gereksiz işleri yapmamak
5. Eşya taşımamak (itilebiliyorsa kaydırmak, çekilebiliyorsa itmek gibi)
6. Bel değil diz bükerek eğilmek
7. Ağır ise taşımamak

Geçen Ders Hakkında

Enerjiyi Koruma Prensipleri:

8. Sık sık dinlenmek
9. Aktiviteleri günlük, haftalık planlamak
10. Dinlenmeyi sağlayacak miktarda uyumak
11. Çaba gerektiren bir işten önce ve yemeklerden sonra 30-45 dakika dinlenmek
12. Aşırı sıcak ortamda bulunmaktan kaçınmak
13. Giyinirken oturmak ve ilk önce alt ekstremitelerden başlamak (zor iş önce yapılmalı)
14. Eğilme, uzanma gibi mutfak hareketlerini azaltmak

Geçen Ders Hakkında

Yatağa bağımlı hastalara verilecek bakım ve işlemler:

1. Günlük yapılması gereken bakım ve işlemler:

Göz bakımı
Ağız-kulak-burun temizliği
Perine bakımı
Bölgesel vücut temizliği
Pasif egzersiz ve pozisyon değişikliği
Atel ve bandaj
Masaj
Postural drenaj
Aspirasyon ve trakeotomi bakımı
Beslenme ve eliminasyonun sağlanması

Yatak çarşaflarının değişimi

2. Haftalık yapılması gereken bakım ve işlemler

- Saç banyosu
- Vücut banyosu

Geçen Ders Hakkında

“Palyatif” ne demek?

Palyatif kelimesinin kökeni;
“**manto, kaplama** anlamlarına gelen Latince **pallium**” ve “**pelerinle örtmek** anlamındaki **palliaire**” kelimeleridir.

Sağlık profesyonellerinin yardımlarına ihtiyacı olan bu hasta grubunu bir pelerin gibi sarıp sarmalayarak, yaşamının son zamanlarında onlara kaliteli bir yaşam ve onurlu bir ölüm sunması düşüncesiyle bu isim verilmiştir.

Geçen Ders Hakkında

Palyatif Bakım;

Ekonomiktir,
Gereksiz acil hizmet kullanımının,
Gereksiz tetkiklerin,
Gereksiz hastane yatışlarının,
Gereksiz kemoterapi kullanımının,
Hasta ve yakınlarının gereksiz yere endişelenmesinin önüne geçer.

Haftalık Akış

9.Konu: İş Sağlığı ve Hemşireliği

- İş Sağlığı Tanımı
- İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri
- İş Sağlığı Uygulama İlkeleri
- Meslek Hastalıkları
- İş Kazaları
- İlgili Kuruluşlar
- İş Sağlığı Hemşireliği Tanımı
- İş Sağlığı Hemşireliğinde Görev Yetki ve Sorumluluklar

Haftalık Öğrenim Kazanımları

9.Konu: İş Sağlığı ve Hemşireliği

- İş Sağlığı Tanımını Bilir
- İşyerindeki Sağlık Tehlikelerini Bilir, Açıklar
- İş Sağlığı Uygulama İlkelerini Bilir, Sıralar
- Meslek Hastalıklarını Bilir, Açıklar
- İş Kazalarını Bilir, Açıklar
- İş Sağlığı ile İlgili Kuruluşları Bilir, Açıklar
- İş Sağlığı Hemşireliği Tanımını Bilir, Açıklar
- İş Sağlığı Hemşireliğinde Görev Yetki ve Sorumlulukların Önemini Bilir, Açıklar

İş Sağlığı ve Hemşireliği

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Tanımı:

«İş Sağlığı bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerini sürdürme ve daha üst düzeylere çıkarma çalışmalarıdır.»

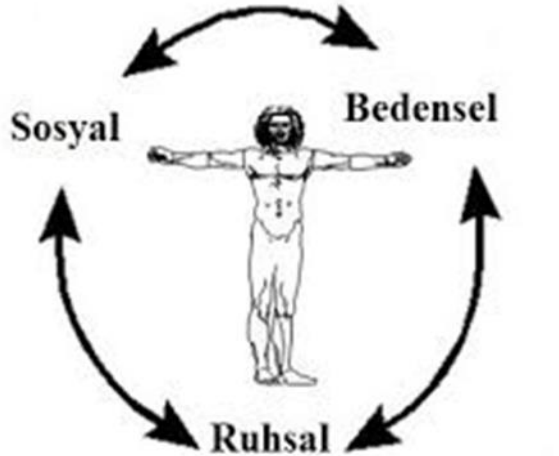

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri:

1. Kimyasal Faktörler
2. Fiziksel Faktörler
3. Biyolojik Faktörler
4. Tozlar
5. Ergonomik Faktörler
6. Psiko-sosyal Faktörler

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

1. Kimyasal Faktörler:

- **Metaller ve Metalsiler** (kurşun, civa, kadmiyum, krom, alüminyum, arsenik vb)
- **Gazlar** (karbonmonoksit, metan, kükürtlü hidrojen, hidrojen siyanür vb)
- **Çözücüler** (benzen, toluen, hekzan, stiren vb)
- **Asit ve Alkali Maddeler**
- **Pestisitler** (organik fosforlu bileşikler, klorlu hidro karbonlar vb)

İnsanlar için zararlı olan bitki ve hayvanları yok etmek için kullanılan maddelere pestisid denir.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

Kimyasal Faktörler:

- **Asit ve Alkali Maddeler**

Kuvvetli asitler metal ve tuvalet temizlemede kullanılan bileşiklerde bulunur.
En kuvvetlisi sülfirik asit, daha kuvvetlisi hidroklorik asittir.

Alkaliler, asitlerden daha az ciddi zararlara neden olurlar.
Klorlu tabletler ve çamaşır suları alkali zehirlerdir.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

Kimyasal Faktörler:

Kurşun, civa, arsenik, alüminyum, kadmiyum gibi ağır metaller;
Vücuda besinlerle, içme sularıyla, hatta hava yoluyla buhar olarak girer, yumuşak dokularda birikip uzun yıllar kalır.

Anneden çocuğa geçebilir.

Çeşitli organ hasarları oluşturur, zehirlenme, hatta ölüme neden olabilir.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

Kimyasal Maddeler;

- ✓ **Merkezi ve Periferik Sinir Sistemi,**
- ✓ **Karaciğer,**
- ✓ **Dolaşım Sistemi ve**
- ✓ **Sindirim Sistemi ile ilgili belirtilere yol açarlar.**

Vücutta **birikir** zehirlenmelere yol açabilir ya da birikmeden **akut zehirlenme** oluşturabilirler. **Kanser** yapıcı özellik gösterebilirler.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

2. Fiziksel Faktörler:

- Sıcaklık,
- Gürültü,
- Titreşim,
- Radyasyon,
- Yüksek ya da düşük basınç.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

3. Biyolojik Faktörler

- Cerrahi dallarda, kan bankası çalışanlarında **Hepatit B ve kanla bulaşılan** diğer hastalıklar,
- Patologlarda **Tbc**,
- **Gıda, tarım, hayvancılık, giyim** sektöründe çalışanlar

muhtelif biyolojik faktörlere maruz kalırlar.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

4. Tozlar:

Partikül büyüklüğü **100 mikronun altında** olan ve **havada asılı** olarak bulunan maddeler **toz** olarak bilinir.

- Akciğerlerde **birikmek** ve **fibrotik reaksiyona** yol açmak suretiyle Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalıklarına (KOAH) neden olurlar.
- Deride ya da diğer organlarda **irritan** etki gösterebilirler.

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

5. Ergonomik Faktörler:

- **İş ve işçi uyumunun sağlanması** ergonomik ilkelerin uygulanmasıyla mümkündür.

- Çalışma **koşulları** rahat, iyi, **sağlıklı** olan işçilerin

iş kazasına uğrama **riskleri azdır**, **verimleri yüksektir.**

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri

6. Psiko-sosyal Faktörler:

- Çalışma ortamında **kişiler arasındaki ilişkiler** önemlidir.

Bu **ilişkilerin iyi** olması ve işyeri ortamındaki **tehlikelerin kontrol altına alınmış olması** gereklidir.

- Bu koşullar bireyin **ruhsal ve sosyal** sağlığına etki eder.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri:

1. **Uygun işe** yerleştirme
2. **İşyeri risklerinin** saptanması
3. İşyeri **risklerinin kontrolü**
4. Aralıklı **kontrol muayeneleri**
5. İşyerinde **sağlık ve güvenlik hizmeti** sağlanması
6. Sağlık ve güvenlik **eğitimi**

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

1. Uygun İşe Yerleştirme:

- **Kişiler niteliklerine uygun olan işlere yerleştirilmelidir.**
- Uygun işe yerleştirme, **işe giriş muayenesi ile** sağlanır.
- Amacı; uygun olmayan işlere yerleştirmenin, dolayısıyla sağlıklı olmayan koşulların önüne geçmektir **(Birincil Koruma, Koruyucu yaklaşım).**
  - Ör: Sigara içen kişi asbestli ortamda çalıştırılmamalıdır.
  - Allerjiklerin tozlu ve irritan maddelerin bulunduğu alanlarda çalışmalarının önlenmesi gerekir.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

2. İşyeri Risklerinin Saptanması:

- Ortamdaki sağlığı tehdit eden risklerin saptanmasıdır.
- **Gözlem, genel bilgilerden yararlanma,**

ortam ölçümlerinin yapılmasıdır.

- Bulunan değerlerin **standartlara uyumu** gereklidir.
- İzin **verilen değeri aşıyorsa risklerin kontrolü** gerekir.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

3. İşyeri Risklerinin Kontrolü:

- **Teknik ve mühendislik** uygulamalarıdır.
- Uygun **havalandırma,**
- **Ayırma**, mesafenin artırılması,
- Makine ve cihazların **uygun yerleştirilme**si,
- **Islak yöntem**le çalışma.
- Maske, gözlük, eldiven, iş elbisesi, baret, kulak koruyucuları gibi **koruyucuların kontrolü**.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

4. Aralıklı Kontrol Muayeneleri:

Bütün önlemlere rağmen halen zaman zaman iş yeri **ortamındaki faktörlerin düzeyi izin verilen sınır değerlerin üzerine** çıkabilir.

Ortaya çıkabilecek sorunların **erken dönemde saptanması** açısından bu kontroller önemlidir.
Bu yaklaşım sağlığı koruyucu yaklaşım olarak
« İkincil Koruma» ilkesi ile uyumludur.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

Aralıklı kontrol muayeneleri ile; Ayrıca **ilerleyen yaşla** birlikte ortaya çıkabilecek diğer hastalıkların da erken tanısı sağlanabilir.

- Hiper TA,
- Diyabetes mellitus,
- Kalp-damar hastalıkları,
- Bazı kanser türleri gibi.

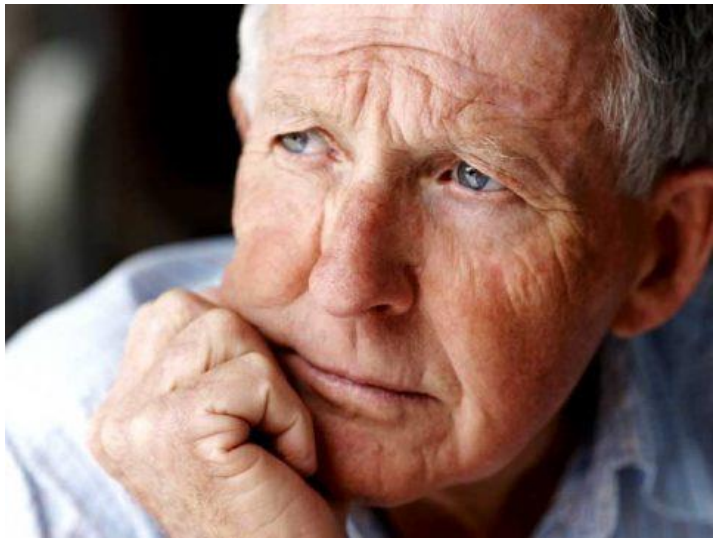

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

5. İşyerinde Sağlık ve Güvenlik Hizmeti Sağlanması:

İlk dört ilkenin (1. Uygun işe yerleştirme, 2. İşyeri risklerinin saptanması, 3. İşyeri risklerinin kontrolü, 4. Aralıklı kontrol muayeneleri)
yanı sıra, işyerlerinde **sağlık hizmetlerinin organizasyonu**dur.
Birinci Basamak düzeyinde bir sağlık hizmetidir.

Eğitilmiş doktor ve hemşirelerin asıl işlevi,
işe giriş ve aralıklı kontrol muayenesi yapmaktır.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

İşe giriş ve aralıklı kontrol muayenesinin yanı sıra;

- Günlük **başvuruların kabulü**,
- **Aşı**lama,
- **Yemek** düzenlemesi,
- **Kreş** varsa; aşılama, beslenme, büyüme ve gelişmelerinin izlenmesi hizmetleri işyeri sağlık birimi tarafından sağlanabilir.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

6. Sağlık ve Güvenlik Eğitimi:

Eğitim konuları:

1. **İşyerinde bulunan riskler**,
2. Risklerin olası **etkileri**,
3. Risklerden **korunma** yolları,
4. Kişisel **koruyucu uygulamalar**,
5. Genel anlamda **sağlığın korunması**

ve **sağlıklı yaşam ilkeleri**.

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri:

1. **Uygun iş**e yerleştirme ***(Birincil Koruma, Koruyucu Yaklaşım).***
2. **İşyeri risklerin**in saptanması
3. İşyeri **risklerinin kontrolü**
4. Aralıklı **kontrol muayeneleri *(İkincil Koruma).***
5. İşyerinde **sağlık ve güvenlik hizmeti** sağlanması ***(Birinci Basamak*** *düzeyinde bir sağlık hizmeti).*
6. Sağlık ve güvenlik **eğitim**i

Meslek Hastalıkları

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda **Meslek Hastalığı Tanımı** (Kanun No: 5510, Resmi Gazete: 16. 06. 2006- 26 200):

« Sigortalının çalıştığı ya da yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleri».

Meslek Hastalıkları

Meslek Hastalıkları Sınıflandırılması

- Meslek Hastalıkları bir çok uluslararası kaynaklarda sınıflandırılmaktadır.

- **ILO** 2010 yılında **psiko-sosyal** etkenlerle oluşan hastalıkları da eklemiştir.

- Genel olarak **etkenlere göre** olmakla birlikte (fiziksel, kimyasal, biyolojik vb gibi), hastalık tablosuna katılan **organ ve sistemlere göre** (mesleki deri hastalığı, mesleki solunum sistemi hastalığı gibi) sınıflama yapılmaktadır.

Meslek Hastalıkları

Meslek Hastalıkları Sınıflandırılması

Ülkemizde **SGK** mevzuatında bu iki yaklaşım birlikte değerlendirilmiş ve meslek hastalıkları **beş grup**ta belirtilmiştir:

1. A Grubu Meslek Hastalıkları
2. B Grubu Meslek Hastalıkları
3. C Grubu Meslek Hastalıkları
4. D Grubu Meslek Hastalıkları
5. E Grubu Meslek Hastalıkları

Meslek Hastalıkları

A Grubu Meslek Hastalıkları

Kimyasal nedenlere bağlı olarak meydana gelen **mesleki** hastalıklardır.

Listede;

Kurşun, civa, kadmiyum, krom, alüminyum, arsenik, karbonmonoksit, metan, kükürtlü hidrojen, hidrojen siyanür, benzen ve türevleri, pestisitler vb gibi

kimyasal nedenlere meydana gelen **25 tür meslek hastalığı** tanımlanmaktadır.

Meslek Hastalıkları

Yükümlülük Süresi:

- **İşçinin meslek hastalığına neden olan iş ile ilişkisini kesip, işçiye meslek hastalığı teşhisi konulana kadar geçen süredir.**

Sanılanın aksine işverene ait bir yükümlülük söz konusu değildir.

- **İşçi bu süre içerisinde ilgili yerlere başvuruda bulunursa devlet tarafından tedavi masrafları karşılanmaktadır.**

Ancak işverenin kusurlu olduğu durumlarda SGK, ödemeleri işverene yükleyebilir.

Kaynak: http://www.isgsozluk.com/nedir (Erişim: 2.04.2018)

Meslek Hastalıkları

B Grubu Meslek Hastalıkları

Mesleki deri hastalıklarıdır.

İki grupta ele alınır.

1. **Mesleki deri hastalıkları ve deri kanserleri,**

(Kurum, zift, katran, asfalt, antrasen, mineral yağlar, parafin ve benzeri maddelerle)

2. **Kanser dışı mesleki deri hastalıkları**

Meslek Hastalıkları

B Grubu Meslek Hastalıkları
Kesin tanı için :

1. Ayrıntılı **kişisel anamnez** ve **iş anemnezi**,
2. **Klinik bulgu**, özellikle hastalığın **lokalizasyon**
3. Epikutan ve intrakutan **testler**,
4. Testler **negatif ise**, aynı işin yinelenmesiyle ortaya çıkacak **nükslerin saptanması** önemlidir.
5. Orthoerjik dermatozlarda testler negatiftir; tanı ilk iki ölçüye göre konur,
6. Yağ (oil) aknesi tanısı anamneze, lezyonun karakteristik lokalizayon ve görünümüne bakarak konur,
7. Klorlu hidrokarbonlarla olan aknelerde yeni maruz kalıştan önlenmelidir, her yeni maruz kalıştan çok uzun bir zaman sonra **ağır ve inatçı residivler** ortaya çıkabilir.

Kaynak: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/10/20081011-10.htm (Erişim: 2.04.2018)

Meslek Hastalıkları

C Grubu Meslek Hastalıkları

Tozların neden olduğu **mesleki solunum sistemi** hastalıklarıdır.

Listede;

- Silikozis,
- Aspestozis,
- Kömür tozuna bağlı meydana gelen hastalıklar

olmak üzere **6 adet** hastalık yer almaktadır.

Meslek Hastalıkları

C Grubu Meslek Hastalıkları

Silikozis:

Etkeni: Kaya ve kumda bulunan silis tozları.

Kömür madenleri, taş ocakları,

dökümhane, seramik, kum işçiliğinde sık görülür.

Dispne, anfizem, kalp yetmezliği,

Tbc, akciğer kanseri ile sonuçlanabilir.

Meslek Hastalıkları

C Grubu Meslek Hastalıkları

Aspestozis:

Etkeni: Aspest(amyant), sıcağı geçirmeme, yanmama özelliği nedeniyle endüstride çok kullanılır.

Göğüs ağrısı, nefes darlığı, öksürük, eklem ağrıları görülür.
Önlem alınmazsa Tbc, Akc Ca
(uzun yıllar 10-20 yıl gibi temas)
ile sonuçlanabilir.

Meslek Hastalıkları

C Grubu Meslek Hastalıkları

Bisinoz (Pamuk Pnömokonyozu):

Etkeni: Pamuk, keten, kendir tozlarının solunması sonucu öksürük, nefes darlığı, göğüste sıkışma belirtileri ile ortaya çıkar.

Pamuklu dokuma endüstrisinde çalışanlar da görülür.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Mikro organizmaların neden olduğu **mesleki bulaşıcı** hastalıklarıdır.

Listede;

1. Paraziter hastalıklar,
2. Tropikal hastalıklar,
3. Hayvandan insana geçen hastalıklar,
4. Sağlık personelinin hastalıkları olmak üzere **dört alt grupta 30 hastalık** yer almaktadır.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Brucelloz:

Etkeni: Brucella grubu bakteriler.

Koyun, keçi, sığır gibi hayvanların dışkı, idrar, süt ve etleri yolu ile geçer.

Korunma:

Çevre sağlığı, süt sanitasyonu,

hayvanların aşılanması,

ithal hayvanların kontrolü.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Tularemi:

Etkeni: Kemiricileri (fare, bıldırcın, çayır köpeği gibi), enfekte hayvanları yiyen kedi köpeklerde görülür.

İnsana Geçiş: Hayvanın eti derisi, enfekte sular, iyi pişmemiş etler, direkt temas, vektörlerle.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Brucelloz ve Tularemide Meslek Grupları:

- Çoban,
- Veteriner,
- Kasap,
- Mezbaha ve deri işçileri,
- Avcı,
- Ahçı.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Brucelloz ve Tularemide Korunma:

- Epidemi bölgelerinde sokucu böceklerden sakınma,
- Etleri iyice pişirme,
- Hayvanların aşılanması,
- İlgili meslek gruplarına sağlık eğitimi.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Şarbon:

Etkeni: Sığır, keçi ve koyunda bulunur.

Yün, deri, kıl ile direkt temas gerekir.

Korunma: Şarbonlu kadavralar uygun şekilde (kireç) ortadan kaldırılmalıdır. Hayvanlar aşılanmalı, şüphelilerin et ve sütleri kullanılmamalı, yünler formolle sterilize edilmeli, kıllar otoklavda işlem görmeli.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Colestridum Tetani:

Etkeni: Otçulların bağırsaklarında yaşar. Gübreleri, toprak ve tozlarla geçer. Bahçıvan, hayvan bakıcıları risk grubudur.

Korunma: Aşılama, çevre sanitasyonu.

Meslek Hastalıkları

D Grubu Meslek Hastalıkları

Colestridum Tetani:

Opustotonus -Vücudun ekstansör (gerici) kaslarının gerilmesi sonucu gövdenin yay biçimi alarak geriye doğru kasılmış hali-

Meslek Hastalıkları

E Grubu Meslek Hastalıkları

Fiziksel nedenlere bağlı olarak meydana gelen **mesleki hastalıklar**dır.

Listede;

- İyonizan radyasyon,
- İnfra red ışınlar,
- Gürültü, titreşim gibi fiziksel nedenlere bağlı olarak meydana gelen **7 tür** mesleki hastalık vardır.

Meslek Hastalıkları

Sık Görülen Meslek Hastalıklarından Örnekler

- Meslek Hastalıkları listesindeki bulunan hastalıkların hepsi **her ülkede** görülmez.
- Çalışma alanlarına göre çalışanlar **hangi etkenlerle** karşı karşıya kalırlarsa o hastalıklar ortaya çıkabilir.
- **Gelişmiş ülkelerde;**

Sanayi alanındaki önlemler yeterince alınmıştır.

Hizmet sektörü ön plandadır, **çalışma koşulları**ndan kaynaklanan hastalıklar fazla görülür.

Meslek Hastalıkları

Sık Görülen Meslek Hastalıklarından Örnekler

Gelişmekte olan ülkelerde çoğunlukla ağır ve tehlikeli işler daha fazladır.

Risklerin kontrolü amacı ile yapılması gereken uygulamalar yeterince **yapılmadığından** hastalıklar da **sanayi** türü işler nedeniyle meydana gelen meslek hastalıklarıdır.

Meslek Hastalıkları

Ülkemizde önem taşıyan meslek hastalıklarından bazıları:

1. Kurşun Zehirlenmesi
2. Slikozis
3. Karbonmonoksit Zehirlenmesi
4. Benzen Zehirlenmesi
5. Pestisid Zehirlenmesi
6. Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı
7. Sıcak Ortama Bağlı Sağlık Sorunları

Meslek Hastalıkları

1. Kurşun Zehirlenmesi

- **Yumuşak bir metal** olduğundan ilk insanlardan beri kullanılmaktadır.
- En çok **akümülatör** yapımında kullanılır.
- **Boya ve seramik** iş kolunda da kullanılmaktadır.
- **Matbaalarda** kullanımı giderek azalmaktadır.
- Sanayide kullanımında ısıtılır veya eritilir, bu işlem esnasında **500-600ºC** de **gaz** formuna dönüşüm olmaya başlar. **Partüküller solunum** yoluyla vücuda girer, **% 40** kadar **kan** dolaşımına karışır. Eritrositlere bağlanarak vücuda dağılır. **Depolanan** bir maddedir.

Meslek Hastalıkları

Kurşun Zehirlenmesi

- En fazla **kemikler**de, daha az miktarda karaciğer, böbrek, kas dokusu beyin dokularında depolanır.
- **Atılımı idrar** ile olur. Az miktarda dışkı, deri, tırnak, saç, menses yoluyla atılır. Anne sütüyle bebeğe geçebilir.
- **Sindirim sistemi ile ilgili belirtiler**,

  künt karın ağrısı, kabızlık,

  ağızda metalik tat,

  diş etlerinde Burton çizgisi* **en çok** görülenlerdir.

Diş etlerinin, diş boynu hizasında morumsu bir renk alması

Meslek Hastalıkları

Kurşun Zehirlenmesi

- **Anemi** çok önemli bir bulgudur.
- **Kan-beyin bariyerini aştı**ğı için merkezi sinir sistemi bulguları olan; baş ağrısı, bulantı, aşırı kusma, bilinç bulanıklığı (Pb ansefalopatisi) görülür.
- Kalp-damar ve böbreklerle ilgili belirtiler daha az görülür ama, böbreklerde en çok **proteinüri görülür.**

Meslek Hastalıkları

Kurşun Zehirlenmesinde Yapılanlar:

- Hasta işyerinden **uzaklaştırılır.**
- **Diğer işçiler de** değerlendirilmelidir.
- **Koruyucu önlemler** gözden geçirilerek, tamamlanmalıdır.
- **İşe giriş ve aralıklı kontrol muayeneleri** koruyucu yaklaşım olarak daima ilk sırada olmalıdır.

Meslek Hastalıkları

2.Slikozis

- **Madenciliğin** yapıldığı ülkelerde sık görülen meslek hastalıklarındandır.
- Hastalık **silis tozunun** akciğerlerde depolanması ve çevresinde fibrotik reaksiyona yol açması şeklinde oluşur.
- **Fibrotik potansiyeli** en fazla olan tozdur. **Asbest ve kömür** tozu da slikozdan daha az olmak üzere fibrotik reaksiyona neden olurlar. **Pnömokonyoz** görülür. Asbest lifinin bazı türleri(crocidolite, mavi asbest) **akciğer Ca** ve mezotalyoma nedeni olduğu bilinmektedir.

Meslek Hastalıkları

2.Slikozis

- Mevzuatta hastalığın oluşması için en kısa süre **3 yıl** olarak bildirilmektedir.
- Hastalar ise genellikle **10 yıl** veya daha fazla süreyi ifade ederler.
- Hastalık **uzun sürede** meydana geldiğinden nefes darlığı, öksürük belirtilerin başlangıcı hatırlanması zor olur. **KOAH** tablosu ile birlikte belirgin hale gelir.
- **Toza maruz kalma sona erse bile fibrotik reaksiyon sürekli olduğundan belirtiler de ilerleyici karakterdedir.**
- **Tedavide spesifik bir yaklaşım söz konusu değildir.**

Meslek Hastalıkları

2.Slikozis

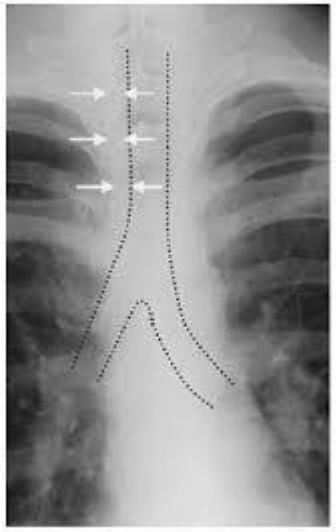

- **Tozun akciğerlerden atılımı** sağlayan veya **fibrotik reaksiyonu durduran bir yöntem yoktur.**
- **Toza maruz kalma kesilerek semptomatik yaklaşımlarla hasta rahatlatılır.**
- Hastalıktan **korunma olanaklıdır.**
- Etkili **toz kontrolü** , toz **maske**leri kullanımı önemlidir.
- **İşe giriş muayenesi** ile önceden solunum sistemi rahatsızlığı olanların belirle sağlanabilir.
- **Aralıklarla** yapılan **solunum fonksiyon** testleri ve akciğer **grafisi** ile **erken tanı** çalışmaları yapılabilir.

Meslek Hastalıkları

3. Karbonmonoksit Zehirlenmesi

- Sanayide sık karşılaşılan, **öldürücü** olabilen bir zehirlenmedir.
- Hidrokarbonların yandığı her ortamda karbon monoksit meydana gelebilir.
- Yeterli **zaman ve oksijen** olduğunda sönme işlemi **su ve karbon dioksit** ile sonlanır.
- **Demir-çelik** işletmelerinde karbon monoksit özel olarak elde edilir ve kullanılır.

Meslek Hastalıkları

3. Karbonmonoksit Zehirlenmesi

- **Renksiz, kokusuzdur, irritan etkisi yoktur.** Bu nedenle duyu organları tarafından fark edilmez.
- Başlangıç belirtileri (olan **baş ağrısı, halsizlik** vb gibi) üzerinde durulmadığından zehirlenmeyi erken fark etmek güçtür, **aniden koma** tablosu görülebilir.
- Hemoglobine bağlanma gücü oksijenden çok daha fazladır. Gazın hemoglobine öncelikle bağlanması (**karboksi hemoglobin**) nedeniyle doku ve hücrelere yeterli oksijen taşınamaz.

Karboksihemoglobin Düzeyleri (%)	
Normal koşullarda, sağlıklı bir insanın kanında	%1-2
Sigara içenlerde	%8-10
Baş ağrısı	%20
Bulantı, kusma	**%20↑**
Bilinç bulanıklığı	**%40**
Koma ve ölüm	**%60-70**

Meslek Hastalıkları

3. Karbonmonoksit Zehirlenmesi

- Hasta ortamdan **uzaklaştırılır,** Karboksi hemoglobin düzeyi hayati hayati tehlike yaratacak düzeyde değilse hastanın **açık havaya** çıkarılmasıyla iyileşme sağlanır.
- Daha ileri olgularda **oksijen** verilmesi iyileşmeyi hızlandırır.
- **Çok ağır zehirlenmelerde**

hiperbarik ortamda

yüksek basınçla oksijen

verilmesi gerekir.

Meslek Hastalıkları

Karbonmonoksit Zehirlenmesinden Korunma

1. Karbonmonoksit gazının **risk oluşturacağı alanlar** gözden geçirilmeli,

2. Gaz kaçağının olmaması için **önlemler** alınmalı,

3. Gaz kaçağını algılayacak dedektör ya da **alarm sistemleri** kurulmalı.

Meslek Hastalıkları

4. Benzen Zehirlenmesi

- Çabuk buharlaştığından **solunum** yolu ile kolaylıkla alınır.
- Yüksek dozda alındığında **akut zehirlenme** olur. **Ölüm**le son bulabilir.
- MSS belirtileri ön plandadır (**baş ağrısı, bulantı, aşırı kusma, bilinç bulanıklığı**).
- **Sanayide** çok düşük dozda kronik etkilenme söz konusudur. **Hematolojik etkileri** ön plandadır.

Meslek Hastalıkları

4. Benzen Zehirlenmesi

- Yeterli doz alındığında; anemi, lökopeni, trombositopeni ileri derecelerdedir.
- Halsizlik, solukluk, enfeksiyonlara yatkınlık, kanamalar olur.
- Akut lösemi oluşabilir.
- Akciğer ve solunum sistemi kanserlerinin

meydana geldiği ile ilgili yayınlar vardır.

Meslek Hastalıkları

4. Benzen Zehirlenmesi

- Spesifik tedavisi yoktur. **Semptomatik ve destekleyici yaklaşım**la yardımcı olunabilir.
- **Koruma ön planda**dır.
- Açık olarak çözücü amaçla kullanılmamalıdır.
- Kontrollü kullanım esnasında da olası kaçak noktaları gözden geçirilmeli, kapatma, havalandırma gibi uygun yöntemlerle olası etkilenmenin önüne geçilmelidir.

Meslek Hastalıkları

5. Pestisid Zehirlenmesi

İnsanlar için zararlı olan bitki ve hayvanları yok etmek için kullanılan maddelere **pestisid** denir.

Etkiledikleri **canlıların türüne** göre isim alırlar.

İnsektisid: Küçük uçan böcekleri öldürenler.

Herbisid: Bitkilere zarar verenler.

Fungisid: Mantarlara karşı olanlar.

Rodentisid: Fare, sıçan gibi büyük zararlılara karşı kullanılanlar.

Meslek Hastalıkları

5. Pestisid Zehirlenmesi

- Huzursuzluk, karın ağrısı, ilerleyen tabloda karında kramp ve ishal görülür.
- Daha ileri olgularda **pupillaların** ileri derecede **daralması** oldukça **tipik** bir bulgudur.
- Vücudun her türlü **sekresyonu** artmıştır. Bu nedenle **akciğerlerde ödem** oluşur.
- Fazla miktarda maruz kalınmışsa **ölümle** sonuçlanabilir.

Meslek Hastalıkları

5. Pestisid Zehirlenmesi

- Zehirlenme **kaza ya da intihar** amaçlı **içilmiş bir madde ile** olabilir.
- Hazırlama ya da kullanma esnasında **solunmuş** veya **deri** yolu ile temas edilmiş olabilir.
- **PAM** (Pridin Aldoxim) zehirlenmenin **erken döneminde** kullanılan kimyasal **antidot**tur.
- Spesifik tedavi olarak **Atropin** kullanılır.

Koruyucu önlemler: Eldiven, maske, koruyucu giysi kullanmak, püskürtme esnasında rüzgar varsa arkaya almak.

Meslek Hastalıkları

6. Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı

Gürültü: İstenmeyen, hoşa gitmeyen ses.

- **Rahatsızlık** hissi verir,
- **İletişim**i etkiler,
- **Libido**yu azaltıcı etkisi vardır,
- **Hipertansiyon**a yol açar,
- Sınırı aştığında iç kulaktaki sese duyarlı hücrelerde tahribata neden olarak **işitme kaybı**na yol açar.

Meslek Hastalıkları

Gürültülü İş Kolları

- Metal iş kolu,
- Ağaç işleri,
- Dokuma fabrikaları,
- Dökümhaneler,
- Şişeleme ve dolum tesisleri.

Ortamdaki ses şiddeti **70 desibel veya daha fazla** olduğunda gürültüye bağlı **işitme kaybı** olur.

Meslek Hastalıkları

Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı

- İşitme kaybı meydana gelmesi için **en az 2 yıl** gürültüye maruz kalmak gerekir.
- Gürültü düzeyi sürekli olarak **85 desibel ve üzerinde ise 30 gün** içinde işitme kaybının gelişebileceği kabul edilmektedir.
- Gürültüye bağlı işitme kaybı konusunda **erken tanı çalışmaları**nın büyük önemi vardır.
- **Aralıklarla yapılacak odyolojik değerlendirmeler**in erken tanı bakımından yararı büyüktür.

Meslek Hastalıkları

7. Sıcak Ortama Bağlı Sağlık Sorunları

- Metal sanayi,
- Gıda endüstrisi,
- Dokumacılık,
- Cam sanayi vd.

Organizma **terleme** yolu ile ısı kaybetmek suretiyle **vücut sıcaklığının uygun sınırlarda** kalmasını sağlar.

Olağan koşullarda yetişkin bir kişi terleme ile **150-200 ml** sıvı kaybeder.

7. Sıcak Ortama Bağlı Sağlık Sorunları

Aşırı sıcak ortamda kayıp birkaç litreye ulaşırsa;

- yorgunluk,
- halsizlik,
- adale krampları,
- sıcak çarpması gibi sağlık sorunları görülür.

7. Sıcak Ortama Bağlı Sağlık Sorunları

Yapılacaklar:

- **Serin** yere almak, vücudu **soğutmak**, ağızdan **sıvı** vermek gerekir.
- İleri durumlarda **bilinç bulanıklığı** görülebilir, **IV sıvı** verilmelidir. **Tuz** kaybı önlenmelidir.
- Sıcaklığın uygun düzeyde tutulması için;
  - Ortamın **havalandırılması**,
  - **Serin hava** katılması,
  - **Nem düzeyinin** ayarlanması gerekir.

İş Kazaları

İş Kazaları

Tanımlar:

ILO-Uluslararası Çalışma Örgütü:

“ Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek nitelikteki olaylar”

WHO- Dünya Sağlık Örgütü:

“Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olay”

İş Kazaları

Ülkemizde İş Kazası Tanımı 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 11/A Maddesinde yer almaktadır.

- Sigortalının **işyerinde bulunduğu sırada**,
- İşveren tarafından **yürütülmekte olan iş** dolayısıyla,
- Sigortalının **işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden, asıl işini yapmaksızın** geçen zamanlarda,
- Emzikli sigortalı kadının çocuğuna **süt vermek için ayrılan zamanlarda**,
- Sigortalının, **işverence sağlanan bir taşıtla** işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

İş Kazaları

Bir Olayın İş Kazası Olabilmesi İçin:

1- **İş ile ilgili** olması,

2- **İşyerinde** veya **kanunda sıralanan yerler**in birinde meydana gelmesi,

3- Kişiyi hemen veya sonradan bedenen veya ruhsal olarak **hasar**a uğratması, gerekmektedir.

İş Kazaları

Kazaların Temel Nedenleri (4M)

1-Man (İnsan) : Hatalara neden olan **insan** faktörü

2-Machine (Makine) : Uygun olmayan **koruyucusuz makine ve ekipman** gibi fiziksel faktörler

3-Media (Ortam-Çevre) : Bilgi, bilgilendirme, **çalışma metotları ve çevresel faktörler**

4-Management (Yönetim) : **Yönetimsel** faktörler

İş Kazaları-1-Man (İnsan) : Hatalara neden olan insan faktörü

İş Kazaları- 2-Machine (Makine) : Uygun olmayan koruyucusuz makine ve ekipman gibi fiziksel faktörler

İş Kazaları-3-Media (Ortam-Çevre) : Bilgi, bilgilendirme, çalışma metotları ve çevresel faktörler

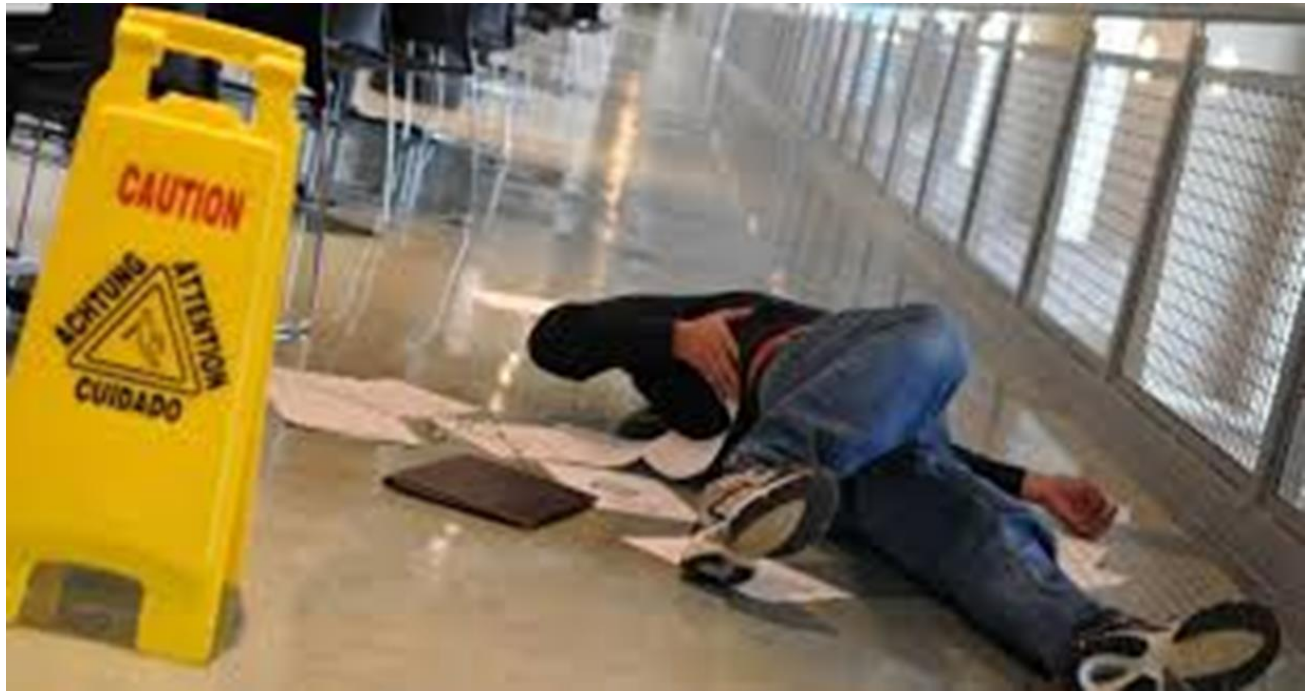

İş Kazaları-4-Management (Yönetim) : Yönetimsel faktörler

İlgili Kuruluşlar

İlgili Kuruluşlar:

- ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü)
- WHO
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- İşçi ve İşveren Sendikaları
- Meslek Odaları

İlgili Kuruluşlar

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

Birleşmiş Milletler in çalışma yaşamındaki **uzman kuruluş**udur.

ILO

- Uluslararası çalışma **standartlar**ını belirlemek,
- Çalışma yaşamında **hakları** gözetmek,
- **İnsana yakışır** iş **fırsatlar**ını özendirmek,
- **Sosyal korumayı ve çalışma yaşamındaki meselelerle ilgili diyaloğu güçlendirmek**.

İlgili Kuruluşlar

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

Birinci Dünya Savaşı sonrasında **1919** yılında **Versay** Anlaşması kapsamında kurulmuştur

1946 yılında **BM'nin ilk uzman kuruluşu** konumuna gelmiştir.

ILO'nun kendine özgü yapısı **hükümetleri, işçi ve işveren temsilcilerini bir araya getirmektedir**.

186 Devletin üyesi olduğu ILO'nun merkezi İsviçre'nin **Cenevre** kentindedir.

İlgili Kuruluşlar

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

Türkiye ILO'ya 1932 yılında üye olmuştur.

Türkiye'deki ilk ILO Ofisi 1952 yılında İstanbul'da "Yakın ve Orta Doğu İnsan Gücü Saha Ofisi" adı altında açılmıştır.

"ILO Ankara Ofisi" 1976 yılında açılmıştır. Ankara/Oran'da bulunan Ofis "ILO Türkiye Ofisi" olarak faaliyet sürdürmektedir.

İlgili Kuruluşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

1945 yılında **Çalışma Bakanlığı** kuruldu.
1974 yılında **Sosyal Güvenlik Bakanlığı** kuruldu. Sosyal Sigortalar Kurumu ile Bağ-Kur bu Bakanlığa bağlandı.
1983 yılında Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı birleştirilerek **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı** adıyla yeniden teşkilatlandırıldı.
2011 yılı **T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı**
2018 yılı **T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**

İlgili Kuruluşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Misyon:

Çalışma hayatını düzenlemek,
Çalışma barışını sağlamak,
İş sağlığı ve güvenliğini geliştiren tedbirler almak,
Toplumun tüm kesimlerinin sosyal güvenliğini sağlayacak ve istihdamı artıracak şartları geliştirmek,
Yurt dışında çalışan Türk işçilerinin çalışma hayatı ve sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerini korumak ve bunları sürekli kılmak.

İlgili Kuruluşlar

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Misyon:

Toplumsal değerler çerçevesinde bireyi ve aileyi güçlendiren sosyal hizmetler sunmak; sosyo-ekonomik kalkınmaya katkı sağlama hedefiyle istihdamı artıran, çalışma hayatını düzenleyen, denetleyen tedbirler almak ve sosyal güvenlik sisteminin etkinliğini sürdürmek.

İlgili Kuruluşlar

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Vizyon:

Ailenin güçlü,
bireyin mutlu olduğu,
çalışan ve üreten
müreffeh bir Türkiye.

İş Sağlığı Hemşireliği

Amerikan İş Sağlığı Hemşireliği Birliği İş Sağlığı Hemşireliği Tanımı:

Tüm iş yerlerinde çalışanların
fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal sağlıklarının **korunma**sı,
hastalık ya da sakatlık durumlarının ve **erken tedavilerinin sağlanması**,
tam **iyilik durumlarının korunması ve yükseltilmesi** için
hemşirelik **ilkeler**inin uygulanmasıdır.

İş Sağlığı Hemşireliği

1. Görevi Etkileyen Faktörler:

- **Toplum**un beklentisi,
- Diğer **sağlık personelinin hemşirenin rolünü** algılayışı,
- **Hemşireler**in kendi rollerine ilişkin **beklentiler.**

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG 27515

Ek-2 ÇALIŞILAN BİRİM/SERVİS/ÜNİTE/ALANLARA GÖRE HEMŞİRELERİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

H) HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

1)Evde Bakım Hemşiresi
2) Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Hemşiresi
3) Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Hemşiresi
4) İş Sağlığı Hemşiresi
5) Okul Sağlığı Hemşiresi
6) Ceza ve Tutukevi Hemşiresi

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

Hemşirelerin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

a) Çalışma ortamı ile ilgili **sorunların saptanmasında ve önceliklerin belirlenmesi** konusunda diğer **iş sağlığı hizmet ekibi üyeler ile** birlikte çalışmalar yürütür.

b) Sağlıklı ve güvenli bir işyeri sağlamak için, **işverenin de katılımını sağlayarak gözlem** yapar ve çalışan sağlığını tehdit eden **riskleri saptar.**

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları / 8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

ç) İşyeri **çalışanlar**ının sosyo-demografik, öz/soy geçmiş özellikleri, çalışma yaşamı ile ilgili özellikleri, sağlık düzeyleri hakkında **bilgi toplar** ve bunların **kayıtlarını tutar**.

d) Çalıştığı işyerinde **yapılan iş, iş süreçleri ve yönetim özellikleri** ile ilgili **bilgi** toplayarak çalışanın sağlığını olumsuz etkileyebilecek **tehlike ve riskleri belirler**.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

c) **İşçi ve ailelerinin** sağlık sorunlarını çözmede, gereksinimlerini karşılamada onlara **rehberlik** eder.

d) Yapılan işin niteliğine göre **işe giriş ve periyodik muayeneleri** işyeri **hekimi ile birlikte planlar** ve **yapar**. Elde edilen verilerle hasta ve sağlam bireyleri ayırarak, herhangi bir hastalık semptomu gösterenleri daha **ileri bir tetkik ve tedavi için sevk** eder.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

e) **İşyeri ortamının etkisi** ile oluşan sağlık sorunlarında alınacak **önlemler konusunda öneri**de bulunur ve bu önerilerin uygulanmasını sağlar.

f) Çalışanların **hastaneye sevk** işlemlerini sağlar, **tedavisini izler** ve **rehabilitasyon hizmetlerine katılır**.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

ğ) İşe bağlı olan ya da olmayan kazaların önlenmesi için diğer **iş sağlığı hizmet ekibi üyeleri ile birlikte koordineli çalışır**.

h) **Meslek hastalıkları**nın önlenmesi, tedavisi ve izlemi ile ilgili hemşirelik girişimlerini **planlar, uygular ve değerlendirir**.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

g) İşyeri sağlık birimine başvuranların **sağlık muayenelerinin yapılması**na yardım eder, **hekim tarafından reçete edilen ilaçları uygular**.

ğ) İşe bağlı olan ya da olmayan kazaların önlenmesi için diğer **iş sağlığı hizmet ekibi üyeleri ile birlikte koordineli çalışır**.

h) **Meslek hastalıkları**nın önlenmesi, tedavisi ve izlemi ile ilgili hemşirelik girişimlerini **planlar, uygular ve değerlendirir**.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

ı) Çalışanların **ruh sağlığını koruma ve geliştirme**ye yönelik **sağlık programları düzenler**.

i) Beslenme ve kilo kontrolü, düzenli egzersiz, Stres yönetimi, Sigara bırakma gibi sağlık davranışlarını geliştirmeye yönelik olarak **sağlığı geliştirme programları** planlar, uygular ve değerlendirir.

j) İşyerinde oluşan küçük yaralanma ve hastalıklarda **ilk müdahale**yi yapar, İşyerinin özelliğine göre uygun **ilk yardım ünitesi**ni ve malzemelerinin teminini ve kullanıma hazır olmasını sağlar.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

k) İşyerinde çalışanlardan **ilk yardım grubu** oluşturur ve bu gruba ilk yardım anında yapılacaklar konusunda **eğitim** verir.

l) **Çevre koşullarının düzeltilmesi** için diğer **ekip** üyeleri ile işbirliği yapar, çevrede zararlı olabilecek **maddelerden numune** alır, çalışma çevresinde **sağlığı bozan faktörleri saptar** ve gerekli **önlemleri alır**.

n) **İş sağlığı ve iş güvenliği bilinci**nin **geliştirilmesi** konusunda ilgili birimlerle iş birliği halinde çalışmalar yapar.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

o) **İşyerine bağlı kreş ve anaokulunun sağlık kontrolü**nü yapar.

ö) İşyeri **yemekhanesinde görev alan personele** kişisel hijyen, mutfak hijyeni ve besinlerin satın alınmaları, saklanmaları, işleme, işlendikten sonra saklama konularında sağlık **eğitimlerini** planlar, yürütür ve denetler.

p) **İşyeri sağlık güvenlik kurulları**nın etkin **üyesi** olarak toplantılara katılır.

r) İşyeri sağlık biriminin çalışmaları ile ilgili **istatistikler**i oluşturur ve ilgili birimlere **rapor** eder.

İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG Sayı : 27515

s) Çalışanların **sağlık sorunlarının belirlenmesi ve çözüm yollarının geliştirilmesine yönelik** konularda araştırmalar planlar, sonuçlarını raporlandırır.

ş) Sağlık merkezinde **kütüphane** oluşturulmasını destekler.

t) İş yerinde çalışan **gebe ve emzikli kadınların izlenmesi** ve **zararlı maddelerden korunması** için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.

Haftanın Özeti

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Tanımı:

«İş Sağlığı bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerini sürdürme ve daha üst düzeylere çıkarma çalışmalarıdır.»

Haftanın Özeti

İşyerindeki Sağlık Tehlikeleri:

- Kimyasal Faktörler
- Fiziksel Faktörler
- Biyolojik Faktörler
- Tozlar
- Ergonomik Faktörler
- Psiko-sosyal Faktörler

Haftanın Özeti

İş Sağlığı Uygulama İlkeleri:

- **Uygun işe** yerleştirme
- **İşyeri risklerinin** saptanması
- İşyeri **risklerinin kontrolü**
- Aralıklı **kontrol muayeneleri**
- İşyerinde **sağlık ve güvenlik hizmeti** sağlanması
- Sağlık ve güvenlik **eğitimi**

Haftanın Özeti

Eğitim konuları:

İşyerinde bulunan riskler,
Risklerin olası **etkileri**,
Risklerden **korunma** yolları,
Kişisel **koruyucu uygulamalar**,
Genel anlamda **sağlığın korunması**
ve **sağlıklı yaşam ilkeleri**.

Haftanın Özeti

Meslek Hastalıkları Sınıflandırılması

Ülkemizde **SGK** mevzuatında bu iki yaklaşım birlikte değerlendirilmiş ve meslek hastalıkları **beş grup**ta belirtilmiştir:

A Grubu Meslek Hastalıkları
B Grubu Meslek Hastalıkları
C Grubu Meslek Hastalıkları
D Grubu Meslek Hastalıkları
E Grubu Meslek Hastalıkları

Haftanın Özeti

İş Kazaları

Tanımlar:

ILO-Uluslararası Çalışma Örgütü:

“ Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek nitelikteki olaylar”

WHO- Dünya Sağlık Örgütü:

“Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olay”

Haftanın Özeti

Bir Olayın İş Kazası Olabilmesi İçin:

1- **İş ile ilgili** olması,
2- **İşyerinde** veya **kanunda sıralanan yerler**in birinde meydana gelmesi,
3- Kişiyi hemen veya sonradan bedenen veya ruhsal olarak **hasar**a uğratması, gerekmektedir.

Haftanın Özeti

İlgili Kuruluşlar:

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü)
WHO
T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İşçi ve İşveren Sendikaları
Meslek Odaları

Haftanın Özeti

Amerikan İş Sağlığı Hemşireliği Birliği İş Sağlığı Hemşireliği Tanımı:

- Tüm iş yerlerinde çalışanların
fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal sağlıklarının **korunma**sı,
hastalık ya da sakatlık durumlarının ve **erken tedavilerinin sağlanması**,
tam **iyilik durumlarının korunması ve yükseltilmesi** için
hemşirelik **ilkeler**inin uygulanmasıdır.

Soru ve Öneriler

Öneri: İş Sağlığı Hemşireliği Mevzuatını (İş Sağlığı Hemşiresinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları /8 Mart 2010 Hemşirelik Yönetmeliği, RG 27515) inceleyiniz.

Önerilen Haftalık Çalışmalar

1. Konu ile ilgili bir makale inceleyiniz.

Kaynaklar:

- Bilir N., Yıldız A.N . (2015) İş Sağlığı ve Güvenliği (Güler Ç, Akın L Ed.), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, s: 1071-1082.

- Güngörmüş Z. (2015). Çalışan Sağlığı ve Güvenliği(Erci B Ed.), Göktuğ Basın Yayın ve Dağıtım, Amasya, s: 284- 292.

- Emiroğlu O. N. (1998) İş Sağlığı Hemşireliği, Halk Sağlığı Hemşireliği El Kitabı (Erefe İ. Ed.). Vehbi Koç Vakfı Yayınları, İstanbul, s: 190-194.

- Tuncel N., Şanlı T., Perk M. (1993). Halk Sağlığı Hemşireliği, A Ü., Açık Öğretim Fakültesi Yayın No:266, Etam A.Ş., Eskişehir.

http://www.turkhemsirelerdernegi.org.tr/menu/yasa-ve-yonetmelik/hemsirelik-yonetmeligi-2010-2011.aspx24.03.2016
http://www.ilo.org/ankara/about-us/lang--tr/index.htm 24.03.2016
http://www.csgb.gov.tr/ 24.03.2016
https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/bakanlik/hakkinda/misyon-ve-vizyonumuz /10.04.2020

Bir Sonraki Ders Hakkında

11. Hafta: 10. Çevre Sağlığı

* *İşine saygılı olan insan kendisine saygılı olan insandır.*

* *Yarınlar bugün güveli çalışmanızın ödülüdür.*

* *İş Güvenliğini bir yaşam kültürü olarak uygulayalım.*

Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır.

Mustafa Kemal Atatürk

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

Katılımınız İçin

Teşekkür Ederiz.

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin

İstanbul Gelişim Üniversitesi